

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ได้สรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
  - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลัง จากการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 กลุ่มคูเมือง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านหินเหล็กไฟ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 22 คน โรงเรียนบ้านตาหล้า จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 12 คน โรงเรียนบ้านหนองรัก จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 10 คน โรงเรียนบ้านหนองขวาง จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน รวมทั้งหมด จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 74 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านหนองขวาง ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีจับฉลาก

2. ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สาระประวัติศาสตร์ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 5 ชุดการเรียนรู้ เรื่องละ 2 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ชุดการเรียนรู้ที่ 1 ศิลปวัฒนธรรมด้านโบราณสถาน

ชุดการเรียนรู้ที่ 2 ศิลปวัฒนธรรมด้านโบราณวัตถุ

ชุดการเรียนรู้ที่ 3 ศิลปวัฒนธรรมด้านภาษาและวรรณคดี

ชุดการเรียนรู้ที่ 4 ศิลปวัฒนธรรมด้านความเชื่อ

ชุดการเรียนรู้ที่ 5 ศิลปวัฒนธรรมด้านสุนทรียะ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ สาระประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ และความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ระยะเวลาในการทดลองครั้งนี้ใช้เวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน และวัดความพึงพอใจ

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.06 / 88.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังจากการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความพึงพอใจต่อการเรียนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน ด้านสาระการเรียนรู้ ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) ด้านการจัดกระบวนการเรียนและสื่อการสอน ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.68$) และ ด้านการประเมินผล ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.93$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยขออภิปรายตามลำดับดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.06 / 88.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ กิจรพล (2547 : บทคัดย่อ) มาลัย จงเจริญมั่นคง

(2546 : บทคัดย่อ) ชีระ พิมพ์คำ (2545) พบว่า ชุดการสอนสื่อประสมแบบกลุ่มกิจกรรม ที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง จังหวัดนครพนม กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การพัฒนาชุดการเรียนรู้ผู้วิจัย ได้คำนึงถึงแนวคิดในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน ของเผชิญ กิจระการ (2542 : 51) ที่ได้เสนอแนะไว้คือ ต้องการกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนการสอน แบบฝึกหัดและแบบทดสอบต้องมีการประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความยากง่ายและอำนาจจำแนก และจำนวนแบบฝึกหัดต้องสอดคล้องกับจำนวนของวัตถุประสงค์ และครอบคลุมทุกจุดประสงค์ ซึ่งเป็นการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์อย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ นอกจากนี้บทเรียนคอมพิวเตอร์ที่สร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญผ่านการทดลองใช้ทำให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงชุดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 เรื่องก่อนเรียนได้คะแนนรวมเฉลี่ย 13.67 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 45.55 และคะแนนรวมหลังเรียนเฉลี่ย 26.67 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.88 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมหวัง คุณนิษฐ์ (2550 : บทคัดย่อ) แสงว อินตะนัย (2552 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก

2.1 กิจกรรมการเรียนรู้ ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่มีการทำแบบฝึกหัดย่อยและตรวจแบบฝึกให้นักเรียนทราบทันที ทำให้นักเรียนที่ได้คะแนนมากมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนครั้งต่อไป ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนน้อยจะทำให้ทราบข้อบกพร่องของตนเอง และนำไปปฏิบัติเพื่อจะได้พยายามปรับปรุงแก้ไขตนเองในการเรียน หรือการทำกิจกรรมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ ตามแนวคิด วรกิต วันเข้าหลาม (2540 : 40) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ ช่วยเร้าความสนใจ ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ จะประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนสนใจต่อการเรียนตลอดเวลา ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี จากการที่ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเองสามารถเรียนได้ตามความสนใจ และตามอัตราการเรียนรู้ของตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี แก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุดการเรียนรู้ สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ

ความถนัด ความสนใจ และตามโอกาสที่เอื้ออำนวยให้แก่ผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกัน ส่งเสริม การเรียนแบบต่อเนื่อง หรือการศึกษาตลอดชีพ เพราะสามารถนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ในการเรียนด้วย ตนเองได้ทุกเวลาและสถานที่ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพราะชุดการเรียนรู้ได้ผลิตขึ้น โดยใช้วิธีระบบและกลุ่มผู้มีความรู้ความสามารถ มีการทดลองใช้จนแน่ใจว่าใช้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วจึงนำออกใช้แพร่หลาย

2.2 กิจกรรมในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสื่อการสอน และปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เรียนมีสมาธิในการเรียนและมีอิสระในการเรียนมากขึ้น และเมื่อผู้เรียน มีปัญหา สามารถปรึกษาครูผู้สอนได้ ซึ่งสอดคล้อง กับ ทฤษฎี แคปเฟอร์และแคปเฟอร์ (Kapfer & Kapfer. 1972 : 3 – 10) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นรูปธรรมของการสื่อสารระหว่างครูกับ นักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุพฤติกรรม ที่เป็นผลของการเรียนรู้ การรวบรวมเนื้อหา ที่นำมาสร้างชุดการเรียนนั้น ได้มาจากขอบข่าย ของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเนื้อหาจะต้องตรงและชัดเจนที่จะสื่อ ความหมายให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน สอดคล้องผลงานวิจัยของ อัมพร เต็มดี (2545 : บทคัดย่อ) พบว่านักเรียน ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องในชุมชนต้องการให้มีการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน สำหรับนักเรียนประถมศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยให้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและ ผู้รู้ในท้องถิ่น ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 80.10/80.25 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้มีคะแนนสูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดี ต่อชุดการเรียนรู้เรื่อง การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนรู้สึกและภูมิใจในท้องถิ่นของตนมากขึ้น และนักเรียนมีความสามารถในการทำชิ้นงานอยู่ในระดับดี

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนและ สื่อการสอน และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก และมี ความพึงพอใจเป็นรายข้ออยู่ในระดับ มากถึงมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจาก กาญจนา ภาสุรพันธ์ (2531 : 10) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่อง ความพึงพอใจไว้ว่า จังหวะของการศึกษาขั้นตอนการพัฒนาว่ามี 3 ขั้น คือ จุดยืน จุดแย้ง และ จุดปรับ ซึ่งไวท์เฮดเรียกชื่อใหม่เพื่อใช้ในการศึกษาว่า การสร้างความพึงพอใจ การทำความกระจ่าง และการนำไปใช้ ในการเรียนรู้ใด ๆ ควรจะเป็นไปตาม 3 จังหวะนี้ คือ 1) การสร้างความพึงพอใจ –

นักเรียนรับสิ่งใหม่ ๆ มีความตื่นตัวพอใจกับการได้พบและเก็บสิ่งใหม่ ๆ 2) การกระทำความ
 กระ้าง – มีการจัดระเบียบ ให้คำจำกัดความมีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนและ 3) การนำไปใช้ –
 นำสิ่งใหม่ที่ได้มาไปจัดสิ่งใหม่ ๆ ที่จะได้พบต่อไป เกิดความตื่นตัวที่จะเอาไปจัดสิ่งใหม่ ๆ ที่เข้ามา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระ
 การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยเสนอแนะวิธีการ
 นำไปใช้ดังนี้

1.1 ครูผู้สอนอธิบายแนะนำขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้ ใช้ภาษาที่อ่านแล้ว
 เข้าใจง่าย ชี้แจงประโยชน์และความสำคัญของการปฏิบัติตามคำแนะนำในการเรียน โดยใช้ชุด
 การเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนด้วยความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ เพื่อผล
 การเรียนที่ดีขึ้น และความอธิบายให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการพึ่งตนเองในการศึกษาหาความรู้
 เพื่อเป็นการสร้างนิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ผู้สอนจะต้อง
 คำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพความพร้อมของผู้เรียน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์
 สังคม สติปัญญา และพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งจะทำให้ผู้สอนสามารถจัดกระบวนการ
 การเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ได้สอดคล้อง และเหมาะสมกับผู้เรียน

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรให้คำแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิดในการทำ
 กิจกรรม และคอยกระตุ้น ให้นักเรียนกล้าแสดงออก โดยครูกล่าวนำเพื่อสร้างความมั่นใจให้
 นักเรียนพูด โน้มน้าว และกล่าวแสดงความชื่นชมในผลการเรียนของนักเรียน

1.4 ครูผู้สอนอาจจัดมุมเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ให้เรียนไว้ เพื่อให้
 นักเรียนได้ค้นคว้าเพิ่มเติม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงผลการใช้ชุดการเรียนรู้ ในตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เจตคติต่อ
 รูปแบบการเรียน ความคงทนในการเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงการเรียน
 การสอน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีการพัฒนายิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ กับสื่อวัตกรรมการอื่น

2.3 ควรมีการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในรายวิชาอื่นต่อไป